

VISUL A FOST PLANIFICAT !

sta a fost reacția cea dintii, și mereu de-atunci vie, la lectura capitolelor Programului Partidului Comunist al Uniunii Sovietice.

Asta : că iată, repede și parcă fără să ne dăm pe de-a-ntregul seamă, am ajuns la pragul comunismului.

Asta : că noi, schimbul din secolul XX al ștafetei umanității, ne apropiem de linia de sosire a istoriei.

Asta : că, paralel cu înfăptuirea visului vechi (fostă utopie) despre pătrunderea omului în cosmos, se vede, la cițiva pași în fața noastră, în sfârșit, tărmlul către care de veacuri a navigat, prin trudă și chin și cumplite nădejdi, omenirea.

Sintem oare pe deplin conștienți noi, cei datori să înscriem în cuvinte și artă vremea, că am ajuns în fața porților ?

Sintem oare îndeajuns de pătrunși de faptul — prima oară în evoluția speței umane — că am ajuns și că scriitorii, artiștii, cronicarii orei de sosire a fost dat să fim noi ?

Toată lumea pe bord : Columb ne arată pământul !

Dar ce înseamnă, pentru dramaturgia de azi, pământul nou al cunoașterii și trăirii comuniste ? Inseamnă, spus pe foarte scurt, abordarea temelor majore ale vieții contemporane. Există idei la nivelul construcției comuniste, și altele joase, fără valoare și semnificație. Să evităm, disprețuind, fleacul în trei acte, chiar dacă (și tocmai pentru că) e mai comod, alegînd — dramaturg, critic, teatru, opinie publică — cu fermitate ideea mare a timpului. Să distrugem cocioabele insalubre din dialog, militînd pentru un teatru la înălțimea societății.

Inseamnă, pe urmă, o expresie artistică autentic nouă, adică nici — iarăși ! — încercări semidocte de a copia, după ureche, „formule“ fals revoluționare auzite, văzute sau citite într-un articol de gazetă apuseană, și nici — iarăși ! — mizerii mic-burghize à la Bataille în costume 1961. Originalitatea nu este o formulă, ci un spirit ; a fi nou în expresia teatrală înseamnă — aici nu poți înșela — a scrie în spirit contemporan, comunist. Aș îndrăzni să spun că forma nouă izvorăște — ca un fel de suprastructură — aproape spontan și în tot cazul organic din substanța nouă, de azi, originală deci, a piesei.

...Și înseamnă — în sfârșit — calitate. Nu este aceasta oare cuvîntul cel mai des rostit în documentele de partid, pe același plan cu vorbele pace și comunism ? Nu exprimă oare frecvența cu care apare cuvîntul în fraze, o stare superioară a lumii noastre revoluționare ? A aduce dramaturgia la calitatea celorlalte domenii de construcție și creație este o îndatorire care trebuie privită, de toți factorii răspunzători din teatru, cu adîncă înțelegere și severitate. Exigența a devenit o condiție, să învățăm de la industrie unde funcționează într-o măsură mereu sporită controlul calității. Să învățăm de la fabrica de bunuri materiale.

Al. Mirodan